

Nr 104.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1952/53 till lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.
(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 131, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 115, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 14 mars 1952, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av grunderna för statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1953, dels ock till Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 200 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1951 har medicinalstyrelsen föreslagit dels att statsbidragsbestämmelserna ändras i vissa avseenden, dels ock att anslaget uppräknas från 200 000 till 250 000 kronor.

Gällande statsbidragsbestämmelser.

Nu gällande bestämmelser äro meddelade i kungörelsen den 5 maj 1939 (nr 257) angående statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden med däri genom kungörelse den 6 maj 1949 (nr 328) gjorda ändringar.

Enligt kungörelsen utgår statsbidrag till bestridande av kostnader för sjukbesök, som av vederbörande provinsialläkare eller extra provinsialläkare företages hos mindre bemedlad patient å landsbygden. Bidraget utgår med dels hälften av den del av läkararvodet, som överstiger sju kronor, dels ock hela den del av resekostnaden, som överstiger tre kronor.

Bidrag må åtnjutas av person, för vilken den senast åsatta beskattningsbara inkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt icke överstiger 400 kronor. Statsbidrag må dock icke tillkomma den, vilkens beskattningsbara förmögenhet enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt över-

stiger 30 000 kronor. Statsbidrag må icke heller utgå, därest vederbörandes ekonomiska förhållanden avsevärt förbättrats efter utgången av det kalenderår, den senast åsatta taxeringen avser. Har däremot efter sistnämnda tidpunkt avsevärd försämring inträtt i vederbörandes ekonomiska förhållanden, må statsbidrag utgå, oaktat nyss angivna förutsättningar icke uppfyllas. Person, som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen läkare, är ej berättigad till bidrag, liksom ej heller person, för vilken kommunen åtagit sig betala läkarvård.

Den som äger åtnjuta bidrag enligt kungörelsen är oförhindrad att, om han är medlem av erkänd sjukkasse, hos denna göra framställning om sjukvårdersättning jämligt för kassan gällande grunder för det belopp, han enligt kvitto utbetalat till läkare i ersättning för erhållen läkarvård.

Det åligger vederbörande läkare att göra sig underrättad om huruvida nu angivna förutsättningar för statsbidrag kunna anses vara för handen, i vilket fall patienten har att å särskild uppgiftsblankett underteckna en försäkran därom. Statsbidrag rekvireras av läkaren hos länsstyrelsen i länet, som har att pröva, huruvida och med vilket belopp bidrag må utgå, samt att utanordna beviljat belopp till läkaren.

Tidigare förslag i ämnet redovisas å s. 3—6 i propositionen.

Departementschefen.

Sedan år 1939, då nu gällande inkomstgräns för erhållande av statsbidrag fastställdes, har på grund av penningvärdeförsämringen en väsentlig del av den kategori medborgare, som avsågs skola komma i åtnjutande av ifrågavarande förmån, kommit att uteslutas från möjligheten att erhålla sådant bidrag. Med hänsyn härtill och då det är ovisst när sjukkasereformen kan komma att genomföras, anser sig departementschefen böra föreslå, att nämnda inkomstgräns höjes. I samband härmed förordas att inkomstbegränsningen anknytes till den taxerade inkomsten i stället för såsom f. n. den beskattningsbara inkomsten för att få principiell överensstämmelse med vad som gäller enligt bestämmelserna angående statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. För bestämmande av den taxerade inkomst, som skall medföra rätt till statsbidrag, förordas att penningvärdeförsämringen sedan år 1939 lägges till grund. Uppräkningen anses böra ske så, att den nu behållna inkomsten (d. v. s. den taxerade inkomsten efter avdrag för den därå utgående statliga inkomstskatten) jämte utgående barnbidrag kommer att motsvara den år 1939 enligt då gällande bestämmelser behållna inkomsten (d. v. s. den taxerade beloppet efter avdrag för statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt) med den förhöjning, som föranledes av minskningen i penningvärdet. Med utgångspunkt från indextalet för december 1951 i socialstyrelsens levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner med 1935 som basår, beräknas nämnda förhöjning utgöra 87 procent. För er-

hållande av dylik överensstämmelse för den behållna inkomsten för olika kategorier skattskyldiga skulle erfordras en gradering av den taxerade inkomstens storlek med hänsyn till ortsgrupper och barnbidrag. För enkelhetens skull anses emellertid, på motsvarande sätt som nu är fallet, den taxerade inkomsten böra utgöras av ett för samtliga kategorier skattskyldiga enhetligt belopp. Detta belopp anses böra bestämmas till den enligt förut angivna beräkningsgrunder framräknade taxerade inkomsten för en familj med två barn i ortsgrupp 2. Denna inkomst uppgår till omkring 5 400 kronor. Den ökning av antalet statsbidragsberättigade, som skulle bli följden, om man fastställer detta belopp såsom maximigräns, kan icke exakt angivas men anses uppskattningsvis kunna anslås till högst 25 å 30 procent. Det förordas alltså, att ifrågavarande statsbidrag såsom regel må åtnjutas av person, för vilken den senaste taxerade inkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt icke överstiger 5 400 kronor. Højningen anses böra träda i kraft den 1 januari 1953.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag anses böra föreskrivas, att patienten själv skall erlägga samtliga kostnader intill ett visst belopp, medan överskjutande del av kostnaderna skall bestridas av statsmedel. Härigenom vinnes — förutom en viss förenkling vid uträkningen av statsbidraget — att kostnaderna komma att bli lika för alla bidragsberättigade, oberoende av boningsortens läge i förhållande till läkarens bostad. Även styrelsens förslag att den del av totalkostnaden, som patienten själv bör vidkännas, skall bestämmas till 15 kronor, finner departementschefen väl avvägt. Det erinras härvid om att patient, som är medlem av erkänd sjukkasse, kan från denna påräkna ersättning enligt för kassan gällande grunder för det belopp han enligt kvitto utbetalat till läkare i ersättning för erhållen läkarvård. Det förordas även, att nästföregående års taxering skall äga vitsord vid bedömandet av huruvida rätt till statsbidrag föreligger. Härigenom skulle länsstyrelsens prövningsförfarande förenklas och det osäkerhetstillstånd i fråga om rätten till statsbidrag, som f. n. i vissa fall kan råda, undanröjas. Utan hinder av denna föreskrift föreslås emellertid statsbidrag kunna utgå, därest efter nämnda taxering avsevärd försämring inträtt i vederbörandes ekonomiska förhållanden.

Medelsbehovet för nästa budgetår vid bifall till de föreslagna ändringarna är svårt att beräkna. Det förordas, att anslaget i avvaktan på närmare erfarenhet upptages till 250 000 kronor.

I detta sammanhang erinrar departementschefen om att de nu ifrågavarande statsbidragsbestämmelserna i princip skola lända till efterrättelse även vid bestämmandet av begreppet mindre bemedlad enligt kungörelserna angående statsbidrag till *dels* resor för patienter vid de statsunderstödda kustsanatorierna m. m., *dels* ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter, *dels* resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m., *dels ock* resor för vanföra m. m. Någon ändring härut-

innan anses icke påkallad. För tolkningen av begreppet mindre bemedlad i sistnämnda fyra kungörelser anses sålunda allttjämt i princip böra gälla samma grunder, som angivas i kungörelsen angående statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden, med de nu förordade ändringarna. Det förutsättes emellertid därvid, att de behovsprövande myndigheterna vid tillämpningen av dessa grunder skola bibehållas vid den friare prövningsrätt av bidragsbehovet i varje särskilt fall, som f. n. tillkommer dem.

Utskottet.

Det förslag till ändrade grunder för ifrågavarande anslags användning, som Kungl. Maj:t framlagt, innebär i huvudsak att nu gällande inkomstgräns för erhållande av statsbidrag höjes. I samband härmed föreslås, att inkomstbegränsningen anknytes till den taxerade i stället för såsom f. n. den beskattningsbara inkomsten. Uppräkningen sker på grund av penningvärdeförsämringen sedan år 1939, och statsbidraget föreslås för enkelhetens skull såsom regel få åtnjutas av person, för vilken den senaste taxerade inkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt icke överstiger 5 400 kronor. Höjningen anses böra träda i kraft den 1 januari 1953.

Patienten föreslås själv skola erlægga samtliga kostnader intill ett belopp av 15 kronor. Departementschefen förordar, att nästföregående års taxering skall äga vitsord vid bedömandet av huruvida rätt till statsbidrag föreligger men att statsbidrag bör kunna utgå, därest efter nämnda taxering avsevärd försämring inträtt i vederbörandes ekonomiska förhållanden.

Utskottet har ej något att invända mot vad departementschefen anfört i fråga om höjning av ifrågavarande inkomstgräns. Departementschefens förslag i övrigt synas utskottet ägnade att åstadkomma en önskvärd förenkling av både prövnings- och uträkningsförfarande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 14 mars 1952 förordade ändringarna av grunderna för statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1953;

b) till *Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

Stockholm den 25 april 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.